

İnsanlar etkisizleşti. Atomik bireyler haline geldi. Her türlü toplulukla organik bağı koptu. İrili ufaklı örgütlenmiş kuruluşlara anlaşmayla monte oldu. Oldu da ola ola ancak bunların her an ikame edilebilir mekanik bir parçası oldu. Böyle bir dönemde ironik olarak önemini aklında abartılı biçimde büyüttü. Gel gör ki pratikte önemsizliği yokumsanamaz biçimde netleşti. Böylece akıyla davranışı arasındaki bağ durmaksızın koptu. Bir yandan ulaşamadığı gizemlere sığınmak zorunda kaldı. Diğer yandan bedensel, zihni yeteneklerini ve yaşama koşullarını geliştirmek için dışarıdan verili ölçütlerle kendini kısıtladı. Zevk ve acılarını ölçütlere uymadığı sürece görmezden geldi. İradesini öz varlığına dayandırmaktan uzaklaştı. İnsanlar kendilerinden yalıttı. *Öncelikle düşüncede kendinle buluş!*

Toplumunu yönlendirme ve toplumsal zoru kullanma yeteneğine, egemen küçük bir grup haizdir. Belirleyici konularda kararların tümü egemen grubun önceliklerine göre alınır oldu. Toplumsal karar alma sürecinde insanlar aksesuarlaştı. Atomlaşma sürecinde karar verme toplumsallaşırken, düşünme bireyselleşti. Bireyleşen insan düşünürken yapayalnız kaldı. Özgürlüğü düşünürkenki yalnızlığına sıkıştı. Düşünürken özgürleşmesi fiilen verili ölçütlere tabi olmasına eşlik etti. Gel gör ki akıl akıldan üstündür. İnsan kendi aklının dar sınırlarını diğerleriyle birlikte topluca düşünerek aşar. Farklı insanlarla birlikte, davranışına sınır getirilmeden *topluluk olarak düşün, eylemde özgür kal!*

En doğrudan görünen insan iletişimi bile çarpıtıcı iletişim araçlarının aracılığına mahkûm kaldı. İnsanlar ancak dizi kahramanlarının, spor takımlarının, siyasal aktörlerin içine düştüğü haller aracılığıyla iletişim kurabilir oldu. Bunları izlemeyenler toplumda yaban kaldı. Başkalarıyla konuşacak konusu neredeyse kalmadı. Bunların insanların arasındaki iletişimde aracılığı kaçınılmazlaştı. Artık insan kendisini doğrudan ilgilendiren konularda düşünme ve iletişim kurmada zorluk ve zaafiyet yaşıyor. İnsanlarla arandaki iletişimde aracılığı seyreltip *doğrudan iletişime yönel!*

Bir yerde yangın çıktığında “Acilen ne yapmalı, neleri kurtarmalı?” diye düşünmek kısa dönemlidir. “Bu akşam nerede kalacağım, yangından geri kalanları nasıl muhafaza edeceğim?” diye düşünmekse orta dönemlidir. “Yeni bir yere mi geçeyim, bunu mu

onarayım?" diye düşünmeye gelince, uzun dönemlidir. Yaygın iletişim araçları insan düşüncesini ve iletişimini sürekli kısa dönemli konulara yönlendiriyor. Kısa dönemli aciliyet durumlarının biri bitmeden diğeri başlıyor. İnsan tepki vermeden önce düşünmeye bile fırsat bulamadan refleks gösterme durumunda kalıyor. Halbuki şu an kısa dönemin içinde olduğun kadar orta ve uzun dönemin de içindesin. Kısa dönemli sonuçlar kadar, orta ve uzun dönemli sonuçlar da şu an düşündüklerine ve yaptıklarına bağlı geliyor. Aklın kısa dönemden başkasını göremezken aciliyet durumlarını yaratanların iradesine tabi olursun; ancak orta ve uzun dönemli düşünerek yaşamının akışını bu tabiiyetten kurtarır, bağımsızlaşırın. *Orta ve uzun dönemli bak!*

İnsanın başkalarının kendininkinden farklı görüşlere içtenlikle sahip olacağını kabullenmesi zordur. Farklı görüşlerle karşılaştığında bunu zekâ ve bilgi yoksunluğuna, düşünme yeteneklerinin gelişmemişliğine, akli rahatsızlığa ya da ikiyüzlülüğe yorar. Birçok kez bu yorumunda haklı bile olsa, baskın çoğunlukla böyle düşünme hatalı ya da yersiz, her halükârda uygunsuzdur. Farklı görüşler, insan zihninin farklı farklı koşullarda oluşmasından kaynaklanır ve farklı zihni yeteneklerle değerlendirilmiş farklı deneyimleri barındırır. Farklı görüşlerle karşılaşıldığında her kim ki bu görüşlerden birini seçmek yerine bu görüşleri tanıyıp sentezini yaparsa o, hem daha geniş zihni yeteneklerden hem de daha çeşitli deneyimlerden yararlanmış olur. Çeşit çeşit görüşü tanı!

İnsan mağdur duruma düşmüş birini gördüğünde "Acaba ne numara yapıyor? Bunun altında bir bityeniği mi var?" duygusuna kapılıyor; sık sık da haklı olarak. Gördüğünde içinde güzel duygular uyandıran hoşlandığı cinsten biriyle karşılaştığında "Acaba görünüşü yapay mı, beni cazibesıyla etkileyip yönlendirmeye mi çalışıyor?" duygusuna kapılıyor; sık sık da haklı olarak. İnsanı insan, insan topluluğunu insan topluluğu yapan duyarlılıklar fiilen köreliyor. Bunların yerini düşüncede sapkın duyarlılıklar alıyor. İnsanlar tek tek ve topluca fiilen anlamı olmayan bir konuda gözünü karartıp duyarlılık gösterebiliyor. Çarpıtıcı iletişim araçlarıyla dayatılan değil, gündelik yaşamda karşılaştığı durumlar hakkında iletişim, duyarlılığı yeniden yaşama yönlendirir. *Duyarlılıklarını yaşama döndür!*

Düşüncede kendinle buluşup topluluk olarak düşün, eylemde özgür kal! Doğrudan iletişim ile orta ve uzun dönemli bakıp çeşit çeşit görüşü tanıyarak duyarlılıklarını yaşama döndür!